

SEJMN
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 1969

Warszawa, 17 października 2017 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o ograniczeniu wykonywania pracy w placówkach handlowych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Paulinę Hennig-Kłoskę.

(-) Adam Cyrański; (-) Barbara Dolniak; (-) Kamila Gasiuk-Pihowicz; (-) Paulina Hennig-Kłoska; (-) Michał Jaros; (-) Paweł Kobyliński; (-) Ewa Lieder; (-) Radosław Lubczyk; (-) Katarzyna Lubnauer; (-) Jerzy Meysztowicz; (-) Krzysztof Mieszkowski; (-) Piotr Misiło; (-) Mirosław Pampuch; (-) Ryszard Petru; (-) Monika Rosa; (-) Marek Ruciński; (-) Joanna Scheuring-Wielgus; (-) Joanna Schmidt; (-) Marek Sowa; (-) Elżbieta Stępień; (-) Mirosław Suchoń; (-) Adam Szłapka; (-) Krzysztof Truskolaski; (-) Witold Zembaczyński.

USTAWA

z dnia

o ograniczeniu wykonywania pracy w placówkach handlowych

Art. 1. Ustawa określa zasady ograniczania wykonywania pracy w placówkach handlowych.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o :

- 1) placówce handlowej – należy przez to rozumieć placówkę handlową w rozumieniu art. 151^{9a} § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 ze zm.);
- 2) pracownikowi – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną w placówce handlowej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, a także osobę skierowaną do wykonywania w placówce handlowej pracy tymczasowej na podstawie umowy o pracę, zgodnie z przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych;
- 3) wykonawcy – należy przez to rozumieć osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej, wykonującą w placówce handlowej pracę na podstawie umowy prawa cywilnego, a także osobę skierowaną do wykonywania w placówce handlowej pracy tymczasowej na podstawie umowy prawa cywilnego, zgodnie z przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych;

Art. 3. 1. Pracownik pracujący w niedzielę w placówce handlowej powinien korzystać co najmniej dwa razy na 4 tygodnie z niedzieli wolnej od pracy.

2. Wykonawca wykonujący pracę w niedzielę w placówce handlowej powinien korzystać co najmniej dwa razy na 4 tygodnie z niedzieli wolnej od pracy.

3. Przepis ust. 1 nie dotyczy pracownika zatrudnionego w systemie czasu pracy, o którym mowa a w art. 144. ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

4. Przepis ust. 2 nie dotyczy wykonawcy, który na piśmie zawniósł o możliwość wykonywania pracy w soboty, niedziele i święta oraz w inny wskazany przez niego dzień w tygodniu.

Art. 4. Kto wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 3 nie udziela przysługującej pracownikowi lub nie zapewnia wykonawcy niedzieli wolnej od pracy podlega karze grzywny w wysokości od 1000 do 30 000 zł.

Art. 5. W sprawach o wykroczenia, o których mowa w art. 4 orzeka się na podstawie wniosku pochodzącego od inspektora pracy, w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U z 2016 poz. 1713 ze zm.).

Art. 6. W ustawie z dnia 13 kwietnia 2017 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U z 2017 r. poz. 786 ze zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 w ust. 1 po pkt 15b dodaje się pkt 15c w brzmieniu:

„15c) kontrola spełniania obowiązków, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z dnia o ograniczeniu wykonywania pracy w placówkach handlowych (Dz.U...)”;

2) w art. 13 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) przedsiębiorcy objęci przepisami ustawy z dnia o ograniczeniu wykonywania pracy w placówkach handlowych (Dz.U...)”;

3) w art. 24 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Inspektorzy pracy są uprawnieni do przeprowadzania, bez uprzedzenia i o każdej porze dnia i nocy, kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy, w szczególności stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, kontroli przestrzegania przepisów dotyczących legalności zatrudnienia w zakresie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 i 4, oraz kontroli wypłacania wynagrodzenia w wysokości wynikającej z wysokości minimalnej stawki godzinowej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz kontroli spełniania obowiązków, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z dnia o ograniczeniu wykonywania pracy w placówkach handlowych (Dz.U...)”.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania ustawy

Ustawa stanowi alternatywę dla obywatelskiego projektu ustawy ograniczającej handel w niedzielę (druk sejmowy nr 870) oraz poselskich poprawek do niej ograniczających zakaz do dwóch niedziel w miesiącu. Niniejsza propozycja pozwala osiągnąć cel zakładany przez autorów projektu obywatelskiego oraz poprawek (tj. zagwarantowanie osobom zatrudnionym w handlu przynajmniej dwóch wolnych niedziel w ciągu miesiąca, co zgodnie z postulatami strony społecznej miałooby pozytywny wpływ na ich życie prywatne i rodzinne), nie wywołując jednak jego negatywnych skutków.

W przeciwieństwie do projektu obywatelskiego z poprawkami, niniejsza propozycja umożliwia placówkom handlowym prowadzenie działalności handlowej we wszystkie dni tygodnia przy jednoczesnym zobowiązaniu ich do zapewnienia pracownikom możliwości wypoczynku w przynajmniej dwie niedziele miesiąca (jest to możliwe z pomocą odpowiedniego planowania grafiku pracy poszczególnych pracowników). Nie wymusza więc zamknięcia lokali handlowych oraz nie zakazuje pracy w niedzielę osobom godzącym się na nią z powodu preferencji osobistych. Nie jest też próbą paternalistycznej ingerencji państwa w prywatne decyzje konsumentów dotyczące preferowanego dnia zakupów – obywatele mający potrzebę zrobienia zakupów w niedzielę wciąż będą mogli to zrobić. Osiąga więc cele zakładane przez projekt obywatelski z poprawkami, ale bez jego negatywnych konsekwencji ubocznych.

2. Rzeczywisty stan oraz wskazanie różnic pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym.

Obecny stan prawny nie zawiera przepisów zakazujących handlu w niedzielę. W kodeksie pracy znajduje się za to rozdział VII regulujący zasady wykonywania pracy zawodowej w niedziele – daje on pracownikom pracującym w siódmy dzień tygodnia prawo do dnia wolnego od pracy w przeciągu najbliższych 6 dni. Gwarantuje im też przynajmniej jedną niedzielę wolną od pracy w miesiącu (art. 151). Z raportów Państwowej Inspekcji Pracy nie wynika aby wyżej cytowany przepis budził wątpliwości interpretacyjne, czy był niestosowany przez pracodawców. Niedzielna praca osób zatrudnionych w oparciu o umowy cywilnoprawne nie jest obecnie w żaden sposób regulowana.

Niniejsza ustawa wprowadza do obiegu prawnego przepisy uszczegóławiające art. 151 kodeksu prac – jej art. 3 ust. 1 daje osobom zatrudnionym w placówkach handlowych prawo do co najmniej **dwóch wolnych niedziel** w miesiącu osiągając w ten sposób cel zakładany w projekcie obywatelskim z poselskimi poprawkami, lecz nie wymuszając zamknięcia sklepów. Art. 3 ust. 2 proponowanej ustawy nadaje to samo prawo osobom wykonującym pracę w placówkach handlowych w oparciu o umowy cywilnoprawne (w celu uniemożliwienia obchodzenia przepisu stanowionego w ustępie 1).

Ustępy 3 i 4 artykułu 3 stwarzają natomiast możliwość pracy w placówce handlowej (w oparciu o umowę o pracę lub cywilnoprawną) osobom, które dobrowolnie godzą się na pracę tylko w sobotę, niedzielę oraz inny dzień tygodnia. (w sposób zbliżony do art. 144 kodeksu pracy). Proponowane rozwiązanie umożliwia więc niedzielną pracę w handlu osobom godzącym się na taki tryb ze względu na preferencje osobiste - w przypadku handlu dotyczy to przede wszystkim młodzieży uczącej się lub studiującej w trybie dziennym, której taka praca daje szansę pokrycia choć części kosztów nauki i utrzymania oraz zdobycie pierwszych oszczędności (jest to szczególnie ważne dla ambitnej młodzieży z mniej zamożnych rodzin, która w ograniczonym zakresie może liczyć na wsparcie finansowe najbliższych).

Pozostałe artykuły zawierają wykaz definicji wykorzystywanych w akcie prawnym, sankcje za nieprzestrzeganie prawa oraz przepisy umożliwiające Państwowej Inspekcji Pracy egzekwowanie przepisów wprowadzanych proponowaną ustawą.

3. Przedstawienie przewidywanych skutków ustawy

3.1 Skutki społeczne

Niniejszy projekt gwarantuje dwie wolne niedziele w okresie 4 tygodni dla pracowników sektora handlowego. Efektem realizacji proponowanego rozwiązania jest osiągnięcie gwarancji dwóch wolnych niedziel w tygodniu pracującym, przy czym przepisy nie grożą ponoszeniem negatywnych konsekwencji gospodarczych i społecznych, jakie niesie za sobą wprowadzenie zakazu handlu w niedzielę. Gwarancja zapewnienia dwóch wolnych niedziel w ramach elastycznego grafiku, realizuje postulat zapewnienia pracownikom handlu wolnych dni, aby mogli spędzać więcej czasu zgodnie z własnymi intencjami.

Proponowana ustawa stanowi uproszczoną realizację celu, jaki został postawiony przez autorów projektu zakazu handlu w niedzielę. Zakaz handlu stanowi głęboką ingerencję w regulację branżową, co łączy się z licznymi zmianami legislacyjnymi oraz szerokimi

konsekwencjami społeczno-ekonomicznymi. Wprowadzenie definitywnego zakazu handlu w niedzielę grozi utratą pracy przez 85 tys. osób zatrudnionych w ramach sektora handlowego oraz ich podwykonawców, czy dostawców. Zapewnienie ustawowo gwarantowanych dwóch wolnych niedziel w ciągu miesiąca stanowi elastyczne podejście do warunków zatrudnienia w sektorze handlu oraz pozwala uniknąć negatywnych konsekwencji związanych z ustawowym zakazem handlu w niedzielę.

Ponadto, proponowane rozwiązanie wpisuje się w potrzebę społeczną, potwierdzoną w wynikach badań pracowni TNS z marca 2017 roku, gdzie 60% Polaków nie chce wprowadzenia zakazu handlu w niedzielę, a 85% Polaków robi tego dnia zakupy.¹

3.2 Skutki gospodarcze

Proponowane rozwiązanie pozwala uniknąć licznych konsekwencji gospodarczych z tytułu zakazu handlu w niedzielę. Przytoczona opinia Polskiej Rady Centrów Handlowych wskazuje, że w przypadku wprowadzenia zakazu handlu łączne obroty podmiotów sektora handlowego zmaleją o 9,6 mld zł. Obroty centrów handlowych spadną o około 4%, czyli 4-5 mld złotych. W przypadku sektora handlu odzieżowo-obuwniczego spadek obrotów może wynieść 1,4 mld złotych, wraz z utratą zatrudnienia dla 6 tys. osób. W sklepach RTV i AGD, spadek obrotów wyniesie 207 mln złotych. W punktach gastronomicznych, spadek obrotów wyniesie 451 mln złotych, wraz z utratą zatrudnienia dla 2 tys. osób. Ok. 3,5 tys. osób zatrudnionych w ramach centrów obsługujących punkty handlowe może stracić pracę z powodu zakazu handlu w niedzielę.

Całkowity zakaz handlu w niedzielę uderza bezpośrednio w handel przygraniczny. Zgodnie z wynikami Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 roku aż 67% wizyt obcokrajowców w Polsce odbywa się w weekendy w strefach przygranicznych.² Obcokrajowcy, przez cały miniony 2016 rok zostawili w Polsce ponad 39 mld zł. Wprowadzenie całkowitego zakazu handlu w niedzielę proporcjonalnie zmniejszy udział wartości zakupów dokonywanych przez obcokrajowców w Polsce na terenach przygranicznych.

3.3 Skutki finansowe

Proponowane rozwiązanie pozwala na ciągłość prowadzenia działalności handlowej, co również przekłada się na codzienne wpływy do budżetu z tytułu opodatkowania handlu. Zgodnie z raportem PwC, wprowadzenie zakazu handlu w niedzielę oznacza zmniejszenie

¹ <http://tvn24bis.pl/z-kraju,74/tns-85-proc-polakow-przyznaje-ze-robi-zakupy-w-niedziele-i-swieta,645289.html>

² <https://www.wiadomoscihandlowe.pl/artykuly/zakaz-handlu-w-niedziele-zniszczy-handel-przygrani,40246>

wpływów do budżetu o 2 mld zł z racji podatku PIT i CIT. Ponadto, należy zaznaczyć, że wpływy z handlu są podstawą wpływów z VAT. Budżet państwa opiera się na podatku VAT, wraz z akcyzą stanowi 2/3 wartości całościowych wpływów do budżetu państwa. Ustawa pozwala zabezpieczyć budżet państwa przed brakiem ciągłości wpływów podatkowych.

3.4 Skutki prawne

Niniejszy projekt wprowadza zmiany w ustawie z dnia 13 kwietnia 2017 r. o Państwowej Inspekcji Pracy.

4. Opinia o zgodności z prawem UE.

Proponowany projekt ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 24 października 2017 r.

BAS-WAPM-2128/17

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o ograniczeniu wykonywania pracy w placówkach handlowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Paulina Hennig-Kloska)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Przedłożony do zaopiniowania projekt ustawy określa zasady ograniczania wykonywania pracy w placówkach handlowych. W projekcie zdefiniowano kluczowe dla ustawy pojęcia: placówki handlowej, pracownika oraz wykonawcy. Zaproponowano wprowadzenie przepisu przyznającego pracownikom i wykonawcom, wykonującym pracę w niedziele w placówce handlowej, prawo do korzystania co najmniej dwa razy na cztery tygodnie z niedzieli wolnej od pracy. Przepis ten nie miałby zastosowania do pracowników zatrudnionych w systemie czasu, o którym mowa w art. 144 Kodeksu pracy¹, a także do wykonawców, którzy złożyli pisemny wniosek o możliwość wykonywania pracy w soboty, niedziele i święta oraz w inny wskazany przez nich

¹ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, ze zmianami). Artykuł 144 Kodeksu pracy stanowi, że na pisemny wniosek pracownika może być do niego stosowany system czasu pracy, w którym praca jest świadczona wyłącznie w piątki, soboty, niedziele i święta. W tym systemie jest dopuszczalne przedłużenie dobowego wymiaru czasu pracy, nie więcej jednak niż do 12 godzin, w okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 1 miesiąca.

dzień w tygodniu. Naruszenie obowiązku udzielenia przysługującej pracownikowi lub zapewnienia wykonawcy niedzieli wolnej od pracy stanowiłoby wykroczenie podlegające karze grzywny w wysokości od 1000 zł do 30 000 zł. Zgodnie z proponowaną regulacją w sprawach o wykroczenia orzekałoby się na podstawie wniosku złożonego przez inspektora pracy w trybie określonym przepisami Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia².

W projekcie przewiduje się nowelizację ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 786 i 962) w zakresie przyznania Państwowej Inspekcji Pracy kompetencji do sprawowania kontroli przestrzegania przez przedsiębiorców obowiązku udzielenia przysługującej pracownikowi lub zapewnienia wykonawcy niedzieli wolnej od pracy.

Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie zawiera przepisów bezpośrednio dotyczących pracy w niedziele i w święta. Problematyka jest jednak objęta zakresem regulacji prawa UE, w tym przepisów unijnych z zakresu czasu pracy.

Zgodnie z art. 5 dyrektywy 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 4 listopada 2003 r. dotyczącej niektórych aspektów organizacji czasu pracy (Dz. Urz. L 299 z 18.11.2003 r. s. 9, Dz. Urz. Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 4, s. 381, dalej: dyrektywa 2003/88/WE) państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by każdy pracownik był uprawniony w okresie siedmiodniowym do minimalnego nieprzerwanego okresu odpoczynku w wymiarze 24 godzin oraz do odpoczynku dobowego w wymiarze 11 godzin.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Postanowienia art. 5 dyrektywy 2003/88/WE zostały implementowane do prawa polskiego przez art. 133 § 1 Kodeksu pracy, zgodnie z którym pracownikowi przysługuje w każdym tygodniu prawo do co najmniej 35 godzin nieprzerwanego odpoczynku, obejmującego co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku dobowego.

Proponowane ograniczenia wykonywania w niedziele pracy w placówkach handlowych nie wpłynęły na stopień implementacji art. 5 dyrektywy 2003/88/WE w zakresie tygodniowego nieprzerwanego odpoczynku od pracy.

² Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, ze zmianami).

4. Konkluzja

Projekt ustawy o ograniczeniu wykonywania pracy w placówkach handlowych nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Akceptował:

Dyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Wojciech Arndt

Warszawa, 24 października 2017 r.

BAS-WAPM-2129/17

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o ograniczeniu wykonywania pracy w placówkach handlowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Paulina Hennig-Kloska) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Przedłożony do zaopiniowania projekt ustawy określa zasady ograniczania wykonywania pracy w placówkach handlowych. W projekcie zdefiniowano kluczowe dla ustawy pojęcia: placówki handlowej, pracownika oraz wykonawcy. Zaproponowano wprowadzenie przepisu przyznającego pracownikom i wykonawcom, wykonującym pracę w niedziele w placówce handlowej, prawo do korzystania co najmniej dwa razy na cztery tygodnie z niedzieli wolnej od pracy. Przepis ten nie miałby zastosowania do pracowników zatrudnionych w systemie czasu, o którym mowa w art. 144 Kodeksu pracy¹, a także do wykonawców, którzy złożyli pisemny wniosek o możliwość wykonywania pracy w soboty, niedziele i święta oraz w inny wskazany przez nich dzień w tygodniu. Naruszenie obowiązku udzielenia przysługującej pracownikowi lub zapewnienia wykonawcy niedzieli wolnej od pracy stanowiłoby wykroczenie podlegające karze grzywny w wysokości od 1000 zł do 30 000 zł. Zgodnie z proponowaną regulacją w sprawach o wykroczenia orzekałoby się na podstawie wniosku złożonego przez inspektora pracy w trybie określonym przepisami Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia². W projekcie przewiduje się nowelizację ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 786 i 962) w zakresie przyznania Państwowej Inspekcji Pracy kompetencji do sprawowania kontroli przestrzegania przez przedsiębiorców obowiązku udzielenia przysługującej pracownikowi lub zapewnienia wykonawcy niedzieli wolnej od pracy.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

¹ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, ze zmianami).

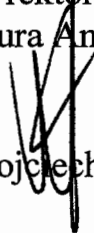
² Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2016 r. poz. 1713, ze zmianami).

Projekt ustawy o ograniczeniu wykonywania pracy w placówkach handlowych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Akceptował:

Dyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Wojciech Arndt